

เกินความจริง แทนที่จะหาค่าเงินทุนระยะสั้นสุทธิ โดยให้อยู่ได้เส้นตามวิธีของ BASIC BALANCE หรืออยู่เหนือเส้นตามวิธีของ OFFICIAL SETTLEMENT ดูจะเหมาะสมกว่า

แต่อย่างไรก็ตามในช่วงทศวรรษ 1950 วิธี LIQUIDITY BALANCE ดูจะค่อนข้างเหมาะสมกับช่วงระยะเวลา นั้น โดยเฉพาะภาคเอกชนในต่างประเทศจะถือเงินสกุลดอลลาร์ที่เหมือนกับเป็นเงินสำรองเงินตราต่างประเทศเท่านั้น เพราะการใช้นโยบายควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้นค่อนข้างเข้มงวด แต่ต่อมาในระยะหลังหลาย ๆ ประเทศได้ลดมาตรการเข้มงวดทำให้ภาคเอกชนสามารถที่จะเลือกลงทุนในต่างประเทศ และสามารถตัดสินใจที่จะถือเงินสกุลต่างประเทศได้ตามความเหมาะสม การถือเงินสกุลดอลลาร์ที่จะเป็นเหมือนสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อแสวงหากำไรและเพื่อความสะดวกในการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ โดยจะมีนโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบทางอ้อมเท่านั้น ซึ่งต่อมาก็ได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยจะกล่าวในตอนท้ายบท

3. BALANCE ON REGULAR TRANSACTION

สำหรับปัญหาในด้านสภาพคล่องของประเทศ มิได้มีการศึกษาต่อให้ท้องแท้ แต่ต่อมา ในปี ค.ศ. 1963 ได้มีการนำเสนอการจัดทำบัญชีดุลการชำระเงินแบบ BALANCE ON REGULAR TRANSACTION และได้นำมาใช้จัดทำอย่างเป็นทางการอยู่ระยะหนึ่ง โดยวิธีการวัดการขาดดุลหรือเกินดุลจะใช้บรรทัด E มาเป็นเกณฑ์ในการวัด

การวัดโดยวิธีนี้เกิดจากมีปัญหาการขาดดุลในบัญชีดุลการชำระเงิน โดยใช้วิธีแบบ LIQUIDITY BALANCE เพราะควรรายการหลายรายการไปอยู่ได้เส้นทำให้เกิดการคลาดเคลื่อนในการวัด โดยถือเป็นรายรับ โดยเฉพาะรายการเกี่ยวกับสภาพคล่องของการถือเงินสกุลดอลลาร์ที่โดยชาวต่างประเทศ ประกอบด้วยรายการ

1. การจ่ายชำระคืนเงินกู้ล่วงหน้า
2. การจ่ายชำระเงินล่วงหน้าในการสั่งซื้อเครื่องมือทางทหาร
3. การซื้อพันธบัตร "ROOSA BONDS" เป็นพันธบัตรมีระยะเวลาชำระคืนระยะ

กลางออกโดยสหรัฐอเมริกาเพื่อขายแก่รัฐบาลต่างประเทศและธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ

การแยกรายการแลกเปลี่ยนพิเศษของรัฐบาล (SPECIAL GOVERNMENT TRANSACTION) ซึ่งจะรวมถึงการจ่ายชำระเงินล่วงหน้าในการสั่งซื้อเครื่องมือทางทหาร ตามแนวความคิดเติมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ให้เป็นรายการชดเชยด้านการเงิน (COMPENSATORY FINANCE) หรือ ACCOMMODATING จากตารางจะเห็นรายการที่ 8 มาหักออกเท่ากับ 0.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำไปบวกรวมอยู่ใต้เส้นเป็นรายการที่ 9 อีกครั้งหนึ่ง

4. BALANCE ON OFFICIAL SETTLEMENT

คณะกรรมการ BERNSTEIN ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตกลงที่จะใช้วิธีการจัดทำแบบ BALANCE ON OFFICIAL SETTLEMENT มาเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีดุลการชำระเงินของประเทศ และในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ก็นิยมจัดทำในระบบนี้ สำหรับการจดยรายการใต้เส้นจะประกอบด้วย

1. การเปลี่ยนแปลงในสำรอง
2. การเปลี่ยนแปลงในบัญชีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
3. การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินของสหรัฐอเมริกาต่อสถาบันการเงินของรัฐบาลต่างชาติ
4. การชำระคืนเงินกู้ล่วงหน้าให้กับสหรัฐอเมริกา

การจดยรายการเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนระยะยาว (LTC) และแหล่งเงินทุนระยะสั้น (STC) ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นค่อนข้างมาก จะเห็นว่ารายการแหล่งเงินทุนระยะยาวต่อรัฐบาลต่างประเทศ จะนำมารวมอยู่ในรายการใต้เส้น ดังจะเห็นจดยรายการที่ 11 จะนำไปหักออกและนำมาบวกรวมอีกครั้งเป็นรายการอยู่ใต้เส้น นอกจากนี้แหล่งเงินทุนระยะสั้นทั้งที่เป็นเงินทุนไหลเข้าและเงินทุนไหลออก จะเป็นรายการอยู่เหนือเส้น ในขณะที่แหล่งเงินทุนระยะสั้นต่อรัฐบาลต่างประเทศก็จะมาเป็นรายการอยู่ใต้เส้นรวมกับสำรองระหว่างประเทศ

5. บัญชีดุลการชำระเงินของประเทศไทย

การบันทึกรายการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจในบัญชีดุลการชำระเงิน จะใช้หลักบัญชีคู่ในการบันทึกหมายถึงทุก ๆ เดบิต จะต้องมีเครดิตที่เท่ากัน ในด้านการแลกเปลี่ยนจะประกอบด้วย ทรัพยากรที่แท้จริง (REAL RESOURCE) หมายถึง สินค้า บริการ รายได้ และรายการทางการเงิน (FINANCIAL ITEMS)

หลักการบันทึกรายการทางด้านเครดิต จะประกอบด้วย

1. สินค้าส่งออก
2. รายการเงินโอนที่มาจากต่างประเทศ
3. รายการทางการเงิน ที่จะทำให้เศรษฐกิจมีการลดลงทางด้านทรัพย์สินต่างประเทศ (FOREIGN ASSET) หรือการเพิ่มขึ้นในด้านหนี้สินต่างประเทศ (FOREIGN LIABILITIES)

หลักการบันทึกรายการทางด้านเดบิต จะประกอบด้วย

1. สินค้านำเข้า
2. รายการเงินโอนที่ส่งออกไปต่างประเทศ
3. รายการทางการเงิน ที่จะทำให้เศรษฐกิจมีการเพิ่มขึ้นในทรัพย์สินต่างประเทศ (FOREIGN ASSET) หรือการลดลงในด้านหนี้สินต่างประเทศ (FOREIGN LIABILITIES)

1. สินค้านำเข้าและส่งออก

การบันทึกรายการสินค้าในบัญชีดุลการชำระเงิน ราคาของสินค้าออกที่บันทึกคือราคา F.O.B (FREE ON BOARD) เป็นราคาของสินค้าออกที่ท่าเรือของประเทศผู้ส่งออก ส่วนราคาของสินค้านำเข้าจะบันทึกที่ราคา C.I.F

รายการสินค้าประกอบด้วยสินค้าออกและสินค้าเข้า ที่จับต้องได้ (TANGIBLE ITEMS) หรือเป็นสินค้าที่ให้เปล่าหรือการโอนกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของระหว่างผู้นำนภายในประเทศ และต่างประเทศ สินค้าที่ซื้อโดยนักท่องเที่ยว นักการทูต และหน่วยทหาร

รายการบริการจะเป็นรายการที่จับต้องได้ (INTANGIBLE ITEMS) ประกอบด้วย

1. การบริการด้านการขนส่ง ประกอบด้วย สองส่วนคือ ค่าระวางและค่าประกันภัยสินค้า (FREIGHT AND INSURANCE ON MERCHANDISE) และค่าขนส่งอื่นๆ (OTHER TRANSPORT) เช่น ค่าซ่อมเครื่อง ค่าเทียบท่า ค่าโดยสาร และค่าใช้จ่ายบนเรือ

2. การบริการด้านการท่องเที่ยว (TRAVEL) เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่ามัคคุเทศก์ ในกรณีที่ผู้ที่มีถิ่นฐานเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ จะเป็นรายการลบ และถ้าในกรณีขายสินค้าและบริการที่ชาวต่างชาติเข้ามาในประเทศจะลงในช่องบวก ทั้งนี้ยกเว้นเฉพาะค่าบริการในการขนส่ง ซึ่งจะลงในอีกบัญชีหนึ่ง

3. รายจ่ายของรัฐบาล จะครอบคลุมการซื้อขายสินค้าและบริการทั้งหมดของรัฐบาล และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของข้าราชการที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งจะบันทึกในช่องลบ แต่ถ้การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการของต่างประเทศแล้ว บันทึกในช่องบวก

4. บริการอื่น ๆ (OTHER SERVICES) เช่น ค่าบริการในการจัดการ (MANAGEMENT FEES) ค่าสิทธิบัตร (ROYALTIES) ค่านายหน้า (AGENTS' FEES) ค่าเช่าฟิล์ม ภาพยนตร์ ค่าสื่อสารคมนาคม และธุรกิจก่อสร้าง

2. รายได้สุทธิ (INCOMES)

เงินรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศ เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล และกำไร สำหรับผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศจะบันทึกลงในช่องบวก แต่ถ้าเป็นรายได้ที่ชาวต่างประเทศได้จากการลงทุนในประเทศจะลงในช่องลบ รวมกับรายได้ที่ไปทำงานในต่างประเทศ

3. บัญชีเงินโอน (UNREQUIRED TRANSFER ACCOUNT หรือ UNILATERAL TRANSFER)

บัญชีเงินโอนเป็นรายการแลกเปลี่ยนฝ่ายเดียว โดยปกติจะแบ่งออกเป็นรายการของภาคเอกชน และภาครัฐบาล

- 2.1 การโอนในภาคเอกชน อาจเป็นค่าใช้จ่ายของสถาบันต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในงานเผยแพร่ศาสนา เงินบริจาค เงินอุดหนุนการศึกษา
- 2.2 การโอนเงินทุนของผู้ย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ
- 2.3 เงินภาษีที่ได้จากผู้ที่ไม่ได้มีถิ่นฐานภายในประเทศ
- 2.4 การโอนเงินในภาครัฐบาล ได้แก่ เงินช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นเงินให้เปล่า

ในบัญชีเงินโอนและบริจาคตนี้ ถ้าการโอนเป็นเงินสดจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของประเทศผู้ให้และผู้รับ จะมีการบันทึกในช่องบวกในบัญชีทุนเคลื่อนย้ายของประเทศผู้ให้ และจะบันทึกในช่องลบในบัญชีทุนเคลื่อนย้ายของประเทศผู้รับ

แต่ถ้าการโอนมาในรูปของสินค้าและบริการ การบันทึกจะแสดงในรูปสินค้าและบริการส่งออกของประเทศผู้ให้และในรูปสินค้าและบริการนำเข้าของประเทศผู้รับ

4. บัญชีทุนและการเงิน (CAPITAL AND FINANCIAL ACCOUNT)

บัญชีเงินทุนเคลื่อนย้าย บันทึกการเปลี่ยนแปลงสิทธิในทรัพย์สินและหนี้สินระหว่างประเทศของผู้บันทึก ในช่วงระยะเวลาของบัญชีดุลการชำระเงิน (ไม่รวมเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ) เงินทุนเคลื่อนย้ายไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาว จะแบ่งออกเป็นเงินทุนไหลเข้า (CAPITAL INFLOWS) และเงินทุนไหลออก (CAPITAL OUT FLOWS)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (BANK OF THAILAND หรือ BOT) ได้แบ่งบัญชีเงินทุน

เคลื่อนย้ายออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บัญชีทุน (CAPITAL ACCOUNT) ได้เริ่มจัดทำเป็นรายการใหม่ตั้งแต่ปี 1993 ประกอบด้วย สินทรัพย์ที่ไม่ใช่การเงิน (NON FINANCIAL ASSET) การโอนเงิน (MIGRANTS' TRANSFERS)

2. บัญชีการเงิน (FINANCIAL ACCOUNT)

2.1 การลงทุนจากต่างประเทศโดยตรง (DIRECT INVESTMENT)

แบ่งออกเป็นการลงทุนโดยการถือหุ้นในกิจการ (EQUITY CAPITAL) เช่น การนำเงินสดมาลงทุนในกิจการ เป็นต้น การลงทุนโดยนำเครื่องจักรมาลงทุนในกิจการ และประการสุดท้ายคือการนำผลตอบแทนจากการลงทุนนำมาลงทุนใหม่ (REINVESTMENT OF EARNINGS)

ในกรณีที่มีการลงทุนจากต่างประเทศจะเรียกว่าเงินทุนไหลเข้า (CAPITAL INFLOWS) และการลงทุนของคนไทยในต่างประเทศจะเรียกว่าเงินทุนไหลออก (CAPITAL OUTFLOWS) ในปัจจุบันประเทศไทย จะมีเงินทุนไหลเข้ามากกว่าเงินทุนไหลออก ดังนั้นยอดการลงทุนจากต่างประเทศในบัญชีดุลการชำระเงิน จะเป็นยอดเงินทุนไหลเข้าสุทธิ (NET CAPITAL INFLOW)

2.2 การลงทุนในหลักทรัพย์ (PORTFOLIO INVESTMENT) ประกอบด้วย การลงทุนของ ภาครัฐบาล เอกชน และ ธนาคารพาณิชย์ แบ่งออกเป็น หลักทรัพย์ด้านทุน (EQUITY SECURITIES) เช่น หุ้น และ หลักทรัพย์ด้านหนี้สิน (DEBT SECURITIES) เช่น พันธบัตร เป็นต้น ที่มีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป การลงทุนในหลักทรัพย์ที่ออกภายในประเทศ และถือโดยชาวต่างประเทศ ถือว่าเป็นเงินทุนไหลเข้า ในขณะที่คนไทยถือหลักทรัพย์ที่ออกโดยชาวต่างชาติ จะถือว่าเป็นเงินทุนไหลออก การแสดงยอดในบัญชีดุลการชำระเงินจะแสดงยอดสุทธิ

2.3 การลงทุนอื่น ๆ (OTHER INVESTMENT) ประกอบด้วย

การลงทุนในสินทรัพย์ของภาครัฐบาล ธนาคารพาณิชย์ และภาคอื่น ๆ

การก่อกองสินโดยใช้เครดิตทางการค้า (TRADE CREDITS)

การกู้ยืม (DISBURSEMENT) จะถือว่าเป็นเงินทุนไหลเข้าประเทศ ในขณะที่การจ่ายชำระหนี้ (REPAYMENTS) จะถือว่าเป็นเงินทุนไหลออก

การถือเงินตราต่างประเทศและเงินฝาก (CURRENCY AND DEPOSITS)

หนี้สินอื่น ๆ (OTHER LIABILITIES)

5. บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL RESERVE ACCOUNT)

บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศเป็นบัญชีที่บันทึกโดยเจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาล แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของทุนสำรองระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

1. ทองคำเงินตรา (MONETARY GOLD)
2. สิทธิถอนเงินพิเศษ (SPECIAL DRAWING RIGHT หรือ SDR)
3. บัญชีที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศสุทธิ (NET IMF ACCOUNT)
4. สิทธิเรียกร้องอื่น ๆ (OTHER CLAIM)

1. ทองคำเงินตรา (MONETARY GOLD)

แสดงถึงการนำเข้าหรือการส่งออกทองคำโดยเจ้าหน้าที่รัฐบาล เช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารกลาง หรือเจ้าหน้าที่รักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ทองคำถือว่าเป็นสินค้ำและอาจถือเสมือนว่าเป็นสินทรัพย์ทางการเงินต่างประเทศ (FOREIGN FINANCIAL ASSET) เมื่ออยู่ในครอบครองของเจ้าหน้าที่รัฐบาล เพราะ

ทองคำสามารถที่จะใช้ซื้อในการได้มาของสินทรัพย์ทางการเงินต่างประเทศ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของทองคำจึงถือเสมือนว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ทางการเงินต่างประเทศ จากเหตุผลดังกล่าวจึงต้องมีการบันทึกทองคำไว้ในบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศในบัญชีดุลการชำระเงิน

2. สิทธิถอนเงินพิเศษ (SPECIAL DRAWING RIGHT หรือ SDR)

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL MONETARY FUND หรือ IMF) เป็นองค์การระหว่างประเทศทำหน้าที่คล้าย ๆ ธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ ถือเป็นแกนกลางควบคุมให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ และเป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้น ระยะปานกลาง ให้แก่ประเทศที่ประสบปัญหาดุลการชำระเงินชั่วคราวหรือครั้งชั่วคราว เพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน

การกำหนดค่าของ SDR ได้มีมติของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตามมติลงวันที่ 5 ตุลาคม 1990 โดยกำหนดให้ใช้ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 1991 กำหนดสกุลเงินหลัก 5 สกุลมาเป็นตัวกำหนดค่าของ SDR โดยใช้ระบบ BASKET ในการกำหนดค่าประกอบด้วยเงินสกุลหลักและอัตราถ่วงน้ำหนักดังนี้

<u>เงินสกุล</u>	<u>ถ่วงน้ำหนัก(เปอร์เซ็นต์)</u>
1. ดอลลาร์สหรัฐ (US DOLLAR)	40 %
2. มาร์ค (DEUTSHE MARK)	21 %
3. เยน (JAPANESE YEN)	17 %
4. ฟรังก์ (FRENCH FRANC)	11 %
5. ปอนด์ (POUND STERLING)	11 %

จากบทบาทและหน้าที่ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ประเทศที่ต้องการหาแหล่งชดเชยทางการเงินจากกองทุน จะประกอบด้วย 2 วิธีคือ

1. การจัดสรรสิทธิพิเศษในการถอนเงิน (ALLOCATION OF SDR)

2. การกู้ยืมจากกองทุนโดยผ่านบัญชีทั่วไป (GENERAL ACCOUNT)

สำหรับประเทศที่ต้องการสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้มีหลักเกณฑ์กำหนดให้ ประเทศสมาชิกจะต้องดำรงเงินโควตาตามปริมาณการค้าระหว่างประเทศไว้ที่กองทุน โดยกำหนด 25% ของโควตา (QUOTA) จะต้องนำส่งเป็นทองคำ อีก 75% เป็นเงินสกุลของประเทศนั้น ๆ ในกรณีที่ประเทศใช้ทองคำในการสมัครน้อยกว่าร้อยละ 25 และใช้เงินสกุลของประเทศมากกว่าร้อยละ 75 ดังนั้นจะต้องมีการ REPURCHASE เพื่อที่จะทำให้ปริมาณทองคำและเงินสกุลของประเทศครบตามโควตา

ประเทศที่สมัครเป็นสมาชิกจะมีสิทธิในการใช้บัญชีที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) หักเป็นค่าชำระสินค้าและบริการในการซื้อขายกับประเทศคู่ค้าได้ โดยจะหักในบัญชี SPECIAL DRAWING ACCOUNT ของแต่ละประเทศที่เปิดอยู่ที่ IMF การใช้บัญชีพิเศษ (SPECIAL DRAWING ACCOUNT) ประกอบด้วย

1. การชำระบัญชีระหว่างกันในการซื้อขายสินค้าและบริการ โดยใช้ SDR'S แลกเปลี่ยนเงินตราอื่น ๆ (CONVERTABLE CURRENCIES) เป็นจำนวนเทียบเท่ากัน จากประเทศที่ถูกกองทุนกำหนดให้มีพันธะต้องรับแลก SDR'S แล้วจึงนำไปชำระหนี้ค่าสินค้าและบริการ

2. ใช้ SDR'S เพื่อแลกเงินตราของตน ซึ่งประเทศอื่นถืออยู่เป็นจำนวนเทียบเท่ากันเพื่อช่วยให้ประเทศภาคอื่น ๆ ทำการปรับปรุงสถานะของตนได้ โดยกองทุนจะเป็นผู้กำหนดประเทศที่รับเอา SDR'S และจ่ายเงินตราต่างประเทศออกไป (เข้าพุงเงินตราของอีกประเทศหนึ่งในอัตราแลกเปลี่ยน)

3. ใช้ในธุรกรรมที่เกี่ยวกับบัญชีทั่วไป เพื่อซื้อคืนเงินตราของตน (REPURCHASE OF PURCHASE) และจ่ายค่าภาระอันเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรของกองทุนฯ ในบัญชีทั่วไป (GENERAL ACCOUNT)

นอกจากการให้บริการในการหักบัญชีระหว่างคู่ค้าแล้ว กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ยังมีหน้าที่ ที่จะรักษาให้การค้าของโลกเป็นไปอย่างราบรื่น ดังนั้นจึง ได้มีการจัดสรรสิทธิพิเศษในการถอนเงิน (ALLOCATION OF SDR) ให้กับสมาชิก โดยคำนวณจากโควตาของแต่ละประเทศที่นำมาสมัครในตอนเป็นสมาชิก สำหรับการจัดสรรสิทธิพิเศษในการถอนเงิน ได้มีการจัดสรรมาหลายครั้งแล้ว โดยจัดสรรเป็นงวด เช่น การจัดสรรครั้งแรกในวันที่ 1 ม.ค. 1970 จำนวน 3.4 พันล้านSDR การจัดสรรครั้งที่สองในวันที่ 1 ม.ค. 1971 จำนวน 3 พันล้านSDR เป็นต้น จนมาถึงปัจจุบันมีการจัดสรรรวม 6 ครั้งเป็นเงินรวม 21.4 พันล้านSDR

การจัดสรรสิทธิพิเศษในการถอนเงิน ถือว่าเป็นการสร้างจำนวนสำรองรวมของโลก โดยถือว่าเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากเงื่อนไขของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก เพื่อใช้ในการค้าในกรณีที่เกิดการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศที่จะใช้ชำระค่าสินค้าและบริการ สิทธิถอนเงินพิเศษเป็นสินทรัพย์ที่ใช้ชำระหนี้ระหว่างทางการ คือธนาคารกลางระหว่างประเทศ ต้องใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาดุลการชำระเงินหรือเพื่อรักษาเงินสำรองระหว่างประเทศของประเทศเท่านั้น จะใช้เพื่อแลกเปลี่ยนเอาเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งเข้าไปเป็นสำรองของตนไม่ได้

รายการจัดสรรสิทธิถอนเงินพิเศษ (ALLOCATION OF SDR) ในบัญชีดุลการชำระเงิน คือรายการที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้จัดสรรเพิ่มให้กับประเทศไทยในปีนั้น ๆ

3. บัญชีที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศสุทธิ (NET IMF ACCOUNT)

บัญชีที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศสุทธิ เป็นการรวมรายการที่ประเทศได้ให้บริการ การให้กู้ยืมแก่สมาชิกจากกองทุน ซึ่งจะใช้เป็นแหล่งชดเชยการขาดดุลจากบัญชีดุลการชำระเงิน ประกอบด้วยวิธีการกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การแลกเปลี่ยนกับกองทุน (EXCHANGE TRANSACTION) วิธีการกู้ยืม คือประเทศสมาชิกจะซื้อ (PURCHASE หรือเรียกว่า DRAWING) เงินสกุลของประเทศอื่น จากกองทุนในจำนวนที่เท่ากับเงินสกุลของประเทศตนเอง

3.2 การใช้ทรัพยากรของกองทุน (FUND'S RESOURCES) ได้มีการจัดตั้งเครื่องมือการกู้ยืมชนิดต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนา โดยสามารถที่จะแบ่งออกเป็นสามประเภท

ประเภทที่หนึ่ง การใช้ทรัพยากรของกองทุนที่จัดตั้งโดยนโยบายถาวร เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ของบัญชีดุลการชำระเงิน ประกอบด้วย การกู้ยืมช่วงสำรอง (RESERVE TRANCHE PURCHASE) การกู้ยืมช่วงเครดิต (CREDIT TRANCHE PURCHASE)

ประเภทที่สอง การใช้เครื่องมือการกู้ยืมที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ตัวอย่างเช่น COMPENSATORY FINANCING FACILITY (CCFF), COMPENSATORY AND CONTINGENCY FINANCING FACILITY (CCFF), BUFFER STOCK FINANCING FACILITY, EXTENDED FUND FACILITY

ประเภทที่สาม การใช้เครื่องมือการกู้ยืมชั่วคราว ประกอบด้วย SUPPLEMENTARY FINANCING FACILITY, POLICY ON ENLARGED ACCESS TO THE FUND'S RESOURCES

สำหรับวิธีชำระคืนจะทำการจ่ายโดยวิธีการซื้อคืน (REPURCHASE) หรือการซื้อเงินสกุลของประเทศที่ไปขายโดยประเทศสมาชิกอื่น สำหรับกฎโดยทั่วไป ประเทศจะต้องมาชำระคืนภายใน 3 ถึง 5 ปี นอกจากนี้ประเทศสมาชิกที่มีสำรองทางการเงินที่กองทุนมากกว่า 150 % ของโควตาจะต้องทำการซื้อคืน (REPURCHASE) จำนวนที่เกิน 75% ของโควตา นอกจากการกู้ยืมโดยวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะรวมถึงกรณีที่มีการสมัครเป็นสมาชิกและนำทองคำมาสมัครไม่ครบ 25 % ของโควตา

การซื้อคืน (REPURCHASE) อาจทำการแลกเปลี่ยนโดยใช้ทองคำ SDR'S หรือเงินสกุลของประเทศนั้น ๆ ถ้าปริมาณเงินที่กองทุนต่ำกว่า 75%

การคำนวณหาสถานภาพของสำรองในกองทุน (RESERVE POSITION IN THE FUND)

จะถือว่าเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีเงื่อนไข เกิดขึ้นจากประเทศนำทองคำไปสมัครเป็นสมาชิกที่ IMF และหักด้วยการใช้กองทุนของประเทศสมาชิก สำหรับเงินสกุลของประเทศที่ใช้ในการสมัคร จะไม่นำมาคำนวณ มีวิธีการคำนวณตามที่ปรากฏในตารางถัดไป จะใช้ทองคำที่สมัครเป็นสมาชิก หักออกด้วยการกู้ยืมที่ใช้เงินสกุลของประเทศไปเป็นเครื่องมือในการกู้ และหักออกด้วยการชำระคืนโดยวิธีการซื้อคืน (REPURCHASE) นอกจากนี้จะต้องหักออกด้วยค่าใช้จ่ายในการบริหารและการดำเนินการแต่ถ้ามีรายได้จากเงินของสกุลนั้นมากกว่าก็จะเป็นการบวกเข้าไป เมื่อนำการกู้ยืมที่ทางกองทุนกำหนดให้รวมเข้าไป จะเป็นสถานภาพของสำรองที่กองทุน

(ณ 30 กันยายน 1992 : มูลค่า ล้านSDR)

COUNTRY	QUOTA	RESERVE POSITION IN THE FUND	TOTAL FUND CREDIT AND OUTSTANDING			FUND HOLDINGS OF CURRENCY
			TOTAL AMOUNT	OUTSTANDING PURCHASES	OUTSTANDING LOAN	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
ประเทศไทย	386.6	211.9	-			174.7
ฟิลิปปินส์	440.4	38.8	729.5	729.5		1,131.2
ปากีสถาน	546.3	.1	673.1	290.7	382.4	836.9
เวียดนาม	176.8		71.5	28.4	43.1	205.2

ที่มา : INTERNATIONAL FINANCIAL STATISTICS

หมายเหตุ คอลัมน์ 5 ประกอบด้วย SAF , ESAF , และ TRUST FUND LOANS

คอลัมน์ 4 ประกอบด้วย 1. ORDINARY RESOURCE เช่น CCFF, STAND-BY CREDIT TRANCH , EXTENDED FUND FACILITY
2. BORROWED RESOURCES เช่น SFF, EAR

การกู้ยืมที่ใช้วิธีการ REPURCHASE จะไม่นับรวมการกู้ยืมบางประเภท เพื่อคำนวณหา สถานภาพสำรองในกองทุน ตามระเบียบที่ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) กำหนดไว้ ใน ARTICLE XXX (C)

สำหรับรายการ OUTSTANDING LOANS คือการกู้ยืมจากกองทุน (USE OF FUND CREDIT) รายการจะครอบคลุมถึงการกู้ยืมสุทธิของกองทุนเครดิต (FUND CREDIT) ที่อยู่ใน แผนกทั่วไป (GENERAL DEPARTMENT) และการกู้จากกองทุนที่ทำหน้าที่เป็นทรัสต์รี (TRUSTEE) ในปัจจุบันมีสามกองทุนคือ

1. TRUST FUND ได้จัดตั้งในปี พ.ศ. 2519 เพื่อช่วยเหลือในด้าน ดุลการชำระเงินในจำนวนที่ได้อนุมัติไว้สำหรับประเทศด้อยพัฒนาที่ได้ คัดเลือกไว้
2. ENHANCED STRUCTURAL ADJUSTMENT FACILITY (ESAF) TRUST
3. STRUCTURAL ADJUSTMENT FACILITY (SAF)

4. สิทธิเรียกร้องอื่น ๆ (OTHER CLAIM)

เดิมประเทศไทยได้จัดให้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะต่างประเทศของระบบธนาคาร (NET PRIVATE INSTITUTIONS) และสินทรัพย์ของธนาคารกลาง (CENTRAL INSTITUTION ASSETS) เป็นรายการที่อยู่ในสำรองระหว่างประเทศ ในปัจจุบันประเทศไทยได้เปลี่ยนมา ดำเนินธุรกรรมด้านต่างประเทศ ที่กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้กู้ยืมของกิจการ วิเทศธนกิจ ซึ่งมีแหล่งเงินมาจากต่างประเทศ และส่วนหนึ่งเป็นการทดแทนเงินทุนนำเข้ามา จากต่างประเทศของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร ดังนั้นจึงได้มีการปรับปรุงรายการเคลื่อนย้ายเงินทุน ต่างประเทศของภาคเอกชน รวมทั้งกิจกรรมของธนาคารพาณิชย์ ที่เดิมอยู่ภายใต้การดูแลอย่าง ใกล้ชิดของทางการที่อยู่ใต้เส้นให้ไปรวมอยู่เหนือเส้น ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานตามแรงจูงใจ ของระบบการเงิน

ตารางสรุปผลการชำระหนี้ : เปรียบเทียบแบบเดิมและแบบใหม่

	แบบเดิม 2536				แบบใหม่ 2537			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
(พันล้านบาท)								
รายการหนี้ประกอบด้วย								
ดูลบัญชีเดินสะพัด	-44.0	-66.3	-26.3	-34.4	-44.0	-66.3	-26.3	-34.4
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	64.4	17.5	65.7	101.1	79.9	69.7	54.3	90.1
เอกชน	66.8	14.8	65.3	97.5	82.3	66.9	54.0	86.3
ธนาคาร					15.5	52.1	-11.4	-11.0
ธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	66.8	14.8	65.3	97.5	66.8	14.8	65.4	97.3
ทางการ	-2.4	2.7	0.4	3.8	-2.4	2.7	0.4	3.8
สถิติตลาดเคลื่อนสุทธิ	-14.3	35.2	1.0	-46.0	-14.3	35.1	1.0	-46.0
ดุลการชำระหนี้รวม	6.1	-13.6	40.4	20.7	21.6	38.5	29.0	9.7
รายการได้หนี้ประกอบด้วย								
การเปลี่ยนแปลงเงินสำรอง								
ระหว่างประเทศ:	-6.1	13.6	-40.4	-20.7	-21.6	-38.5	-29.0	-9.7
เงินสำรองทางการ	-21.6	-38.5	-29.0	-9.7	-21.6	-38.5	-29.0	-9.7
ฐานะต่างประเทศสุทธิของ								
ธนาคาร	15.5	52.1	-11.4	-11.0	-	-	-	-

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

5. รายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือจำนวนไม่ประจักษ์ (ERRORS AND OMISSIONS)

การจัดทำข้อมูลในระดับมหภาค (AGGREGATE) ย่อมจะมีปัญหาในด้านการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิธีการที่ใช้ย่อมจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนเสมอ โดยพอจะสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. การบันทึกรายการเหลื่อมเวลากัน เช่น การชำระหนี้สินการค้าข้ามปี การบันทึกสินค้าเมื่อผ่านแดน แต่รายการชำระเงินยังไม่ปรากฏขึ้น

2. การประมาณการข้อมูลในบางรายการ เช่น การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว การคำนวณจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศ คูณกับจำนวนวันที่พักโดยเฉลี่ย และคูณกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวแต่ละชาติ

3. ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการบันทึกไม่สมบูรณ์ เช่น เงินทุนเคลื่อนย้ายของเอกชนระยะสั้นที่เกิดจากการเก็งกำไร รายการเงินโอนและเงินบริจาคของเอกชน เป็นรายการที่หาตัวเลขได้ยาก

4. การกระทำผิดกฎหมาย เช่น การหลบหลีกการเสียภาษีในการนำเข้า การโยกย้ายเงินทุนเพื่อหลีกเลี่ยงการควบคุมเงินตราต่างประเทศ

BALANCE OF PAYMENTS

MILLION OF BAHT

	1990	1991	1992	1993
I. CURRENT ACCOUNT	(166,164.5)	(193,619.1)	(161,278.0)	(183,164.0)
A. GOODS AND SERVICES	(175,080.5)	(178,503.2)	(140,526.2)	(159,762.2)
B. INCOME (NET)	(16,527.6)	(22,740.3)	(30,330.0)	(31,331.8)
C. CURRENT TRANSFERS	5,423.6	7,624.4	9,578.2	7,010.0
II. CAPITAL AND FINANCIAL ACCOUNT	247,753.3	268,160.3	251,573.0	304,857.8
A. CAPITAL ACCOUNT	n.a.	n.a.	n.a.	10,902.3
B. FINANCIAL ACCOUNT	247,753.3	268,160.3	251,573.0	293,955.5
1. DIRECT INVESTMENT	61,624.4	47,110.0	50,052.8	35,408.9
2. PORTFOLIO INVESTMENT	(647.9)	624.6	23,530.6	127,568.8
3. OTHER INVESTMENT	186,976.8	240,225.7	177,989.6	130,977.8
III. ALLOCATION OF SDRs				
IV. ERRORS AND OMISSIONS	35,662.7	11,234.8	(13,181.9)	(22,862.8)
V. OVERALL BALANCE	97,231.5	105,776.0	77,113.1	98,791.0
VI. RESERVE ASSETS	(97,231.5)	(105,776.0)	(77,113.1)	(98,791.0)
1. RESERVE POSITION IN THE FUND	(7,114.5)	(4,349.2)	(3,155.3)	(991.1)
2. FOREIGN EXCHANGE	(90,264.2)	(101,543.3)	(73,855.2)	(97,544.7)
3. MONETARY GOLD			to.1	
4. SDRs	147.2	116.5	(1,127)	(265.2)